

از مهم‌ترین چالش‌های تجاری سازی یک محصول می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ۱) نبود مشوق‌های لازم برای تولیدکنندگان فناوری در صورت به نتیجه رسیدن پژوهش و کسب فناوری
- ۲) کاهش تمایل توسعه‌دهندگان بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری روی دانش‌های فنی بومی به علت خصوصی شدن صنعت پتروشیمی کشور و ریسک‌های استفاده از دانش‌های فنی بومی
- ۳) تمایل سرمایه‌گذاران به خرید فناوری‌های خارجی به دلیل برخورداری از مزایا و مشوق‌های مختلف موجود در خرید دانش‌های فنی خارجی برای تصمیم‌گیرندگان، مهندسان و بهره‌برداران و نداشتن جذابیت سرمایه‌گذاری بومی
- ۴) افزایش ریسک سرمایه‌گذاری روی دانش‌های فنی بومی به دلیل فقدان تضمین فروش محصولات تولید شده با دانش داخلی در مقایسه با محصولات وارداتی
- ۵) الزام‌های اخذ مجوزهای تجاری کردن محصول از جمله FTO (Freedom To Operate)
- ۶) نبود صندوق‌های سرمایه‌گذاری پرخطر
- ۷) ورود لیسانس‌گیرنده به چرخه رقابت با لیسانس‌دهنده
- ۸) چالش‌های حقوقی حمایت از دارایی فکری در مدت قرارداد
- ۹) وابستگی به لیسانس‌گیرنده در مورد کیفیت و کارایی محصول وارد شده به بازار
- ۱۰) مشکلات در روند ثبت شرکت مشترک با بخش خصوصی و وجود بروکراسی اداری

۱۱) شکاف فرهنگی بین صنعت و پژوهش

۱۲) نبود انعطاف بروکراتیک

۱۳) مدیریت غیر اثر بخش دفاتر انتقال فناوری شرکت‌های داخلی

۱۴) نبود حمایت‌های مالی از پژوهش‌ها تا سطح ایجاد واحدهای مرجع

۱۵) کمبود ادعایان متقابل بین بخش دانشگاهی و موسسات پژوهشی با صنعت و سرمایه‌گذاران

۱۶) توانمندی‌های ناکافی نیروی انسانی، پیچیدگی و چند تخصصی بودن و کمبود تجربه مستند در این زمینه

۱۷) موانع ساختاری و سازمانی

۱۸) ترجیح محصولات خارجی بر مشابه داخلی آن، چرا که وقتی محصولی داخلی تولید می‌شود، مدیران میانی و پایین دست، تمایلی برای استفاده از این محصولات و تجهیزات ندارند و استفاده از محصول خارجی را ترجیح می‌دهند. علاوه بر آن به دلیل منافعی که برای برخی افراد و واسطه‌ها از طریق واردات به وجود می‌آید، مثل سفرهای خارجی و استفاده از محصول خارجی ترجیح داده می‌شود.

۱۹) نبود استانداردهای زیست محیطی جامع و کامل

هدف مشابهت دارند.

- تطابق محصول نهایی تولیدی با مشخصات ارائه شده در پتنتی که به ثبت رسیده است.

- بررسی و آنالیز دقیق این گزارش از سوی وکیل حوزه ثبت اختراعات

- تعیین اینکه پتنت‌های مشابه از اعتبار لازم برخوردار

ج) خروجی آنالیز FTO

در صورت وجود پتنت‌های معتبر مشابه، چند راه حل برای رفع مشکلات پیشروی تجاری سازی فناوری یا محصول هدف به دلیل نقض حقوق اختراعات ثبت شده پیشنهاد می‌شود:

- تماس با صاحب پتنت یا پتنت‌های مشابه و پیشنهاد خرید پتنت مورد نظر

- خرید حق امتیاز استفاده از پتنت ثبت شده (لیسانس) برای یک محصول مشخص در مدت زمان مشخص و ظرفیت تعیین شده

- انعقاد قرارداد لیسانس مشترک با صاحبان پتنت‌های مشابه

- ثبت پتنت مشترک بین صاحبان پتنت‌ها

- تجاری سازی محصول در منطقه جغرافیایی دیگری

ه) لزوم انجام آنالیز FTO

از آنجا که اختراعات ثبت شده، از حقوق مالکیت معنوی برخوردارند و در صورت نقض این حقوق، شکایت‌های واصله در دادگاه‌های کشورهای مختلف مورد بررسی قرار خواهد گرفت، از این رو قبل از انجام هر گونه فعالیت تجاری در خصوص یک محصول جدید در یک منطقه جغرافیایی مشخص، باید آنالیز FTO را در آن

هستند یا اخیر که ممکن است ۲۰ سال از ثبت آنها گذشته و اعتبار نداشته باشند یا اینکه صاحب دانش ثبت شده، به دلیل مشکلات مالی، اعتبار پتنت‌ها را تمدید نکرده باشد

- تعیین ریسک‌های پیشروی تجاری سازی محصول هدف در صورت نقض حقوق اختراعات موجود ثبت شده یا در حال ثبت معتبر

که در آن منطقه، محدودیتی برای تولید وجود نداشته باشد (پتنت ثبت شده‌ای در آن منطقه وجود نداشته باشد و بتوان FTO ارائه کرد)

- منتظر ماندن تا رسیدن به پایان زمان اعتبار پتنت‌های مشابه

د) هزینه انجام آنالیز FTO

هزینه انجام آنالیز FTO بر اساس پیچیدگی موضوع و وسعت آن از سوی یک شرکت اروپایی در محدوده ۲ هزار تا ۲۰ هزار پوند انگلیس تخمین زده شده است و بر اساس زمانی که صرف انجام این آنالیز می‌شود، هزینه آن متغیر است. یکی از شرکت‌هایی که در اروپا آنالیز FTO را انجام می‌دهد، شرکت IAM consultants Ltd در کشور لیتوانی است که تاکنون برای شرکت‌های مختلف اروپایی و آسیایی در حوزه‌های گوناگون این آنالیز را انجام داده است.

منطقه انجام داد تا ریسک‌های پیشرو را به حداقل برساند در صورت انجام نشدن FTO قبل از تجاری سازی محصول یا فناوری هدف و نقض حقوق اختراعات ثبت شده، در صورتی که صاحب یا صاحبان پتنت‌های مشابه به دادگاه شکایت کنند، بلافاصله فرآیند تولید محصول به صورت موقتی تا زمان صدور حکم نهایی از سوی دادگاه متوقف می‌شود.

ادامه در صفحه ۴۱

در ادامه با توجه به اینکه برای ورود به بازارهای جهانی، اخذ مجوزهای لازم از جمله FTO مورد نیاز است، به بررسی مفهوم و چگونگی اخذ آن می‌پردازیم. آنالیز اخذ FTO (Freedom to Operate Analysis)

الف) تعریف FTO

FTO توانایی انجام یک فعالیت تجاری مشخص (تجاری سازی یک محصول، ارائه خدمت، انجام فرآیند ساخت یا استفاده از یک محصول) و بدون نقض حقوق مالکیت معنوی طرف دیگر است. به عبارت دیگر، زمانی که اختراعی به ثبت می‌رسد، این پتنت ثبت شده مانع از تجاری سازی فناوری مورد ادعا از سوی طرف دیگری می‌شود، ولی صاحب فناوری ثبت شده نیز برای تجاری سازی آن در هر منطقه جغرافیایی، باید آنالیز FTO را در آن منطقه انجام دهد.

ب) مراحل انجام آنالیز FTO

- آشنایی کامل با محصول یا فناوری هدف برای تجاری سازی

- جست‌وجو در بانک‌های اطلاعاتی پتنت‌های ثبت شده و یا در حال ثبت درباره فناوری یا محصول هدف برای تجاری سازی

- تهیه گزارش جامع از پتنت‌های در حال ثبت و یا ثبت شده که با محصول یا فناوری